

استفتائات قربانی

استفتائات قربانی

[۱۰۸۲] س - جمعی از حجاج پول روی هم می گذارند و کسی با پول مشترک برای همه آنان تعدادی گوسفند می خرد و در وقت ذبح، هر گوسفند را برای یک نفر قصد می کند و قربانی می کند، آیا این ترتیب ذبح اشکال دارد یا خیر و آیا در صورت تفاوت گوسفندان در قیمت با اینکه همه به یک اندازه پول داده اند چه وضعی پیدا می شود؟

ج - اگر صاحبان پول راضی باشند اشکال ندارد. [۱]

[۱۰۸۳] س کسانی که گوسفند خود را به غیر مؤمن داده اند و او ذبح نموده است و بعد، حلق و اعمال مترتبه را انجام داده اند و بعد متوجه شده اند، وظیفه آنان چیست؟

ج - ذبح را اعاده کنند [۲] و حلق و اعمال مترتبه صحیح است. [۳]

[۱۰۸۴] س کسی قربانی را به غیر مؤمن داده و او کشته است و بعد متوجه شده و در عین توجه، عمداً بدون تجدید قربانی حلق کرده و اعمال مترتبه بر حلق را انجام داده، آیا محلّ شده است یا نه و آیا فقط قربانی باید بکند یا همه اعمال را اعاده نماید؟

ج - با فرض اینکه احتمال صحّت اعمالی را که بعد از قربانی اتیان کرده می داده، محلّ شده است و فقط قربانی بر عهده او است [۴] و اعمالش صحیح است. [۵]

[۱۰۸۵] س - در مسأله قربانی در مسلخ جدید، عبارت نقل شده از حضرتعالی صراحت در حکم ندارد، لطفاً نظر مبارک را مرقوم فرمایید.

ج - ذبح در مسلخ جدید مجزی است. [۶]

[۱۰۸۶] س - آیا در شرایط قربانی، تحقیق لازم است که یقین به بودن شرایط حاصل شود یا لازم نیست؟

ج - در شرایطیکه مربوط به نقص عارض بر حیوان بعد از تمام بودن آن است، مثل خصی نبودن یا معیوب نبودن حیوان، فحص لازم نیست و در صورت شک می تواند بدون تحقیق ذبح کند، ولی در شرایط دیگر مثل سن حیوان یا مؤمن بودن ذابح [۷]، لازم است یقین حاصل شود. [۸]

[۱۰۸۷] س - در مکه جیب کسی را زدند و پولش را بردند، شکایت کرد، بعد [از] طی مراحل قانونی، حاکم آنجا حکم

کرد پولش را از دزد بگیرند و به او بدهند، آیا جایز است پول را بگیرد و گوسفند قرباني را با آن بخرد يا نه؟

ج - اگر مي داند که پول خود او است، مانع ندارد. [۹]

[۱۰۸۸] س - شخصي بدون گرفتن وکالت در ذبح، از طرف عيالش يا شخص ديگري قرباني مي نمايد، به اين خيال که اذن فحوي از او دارد و مطمئن است که وقتي به عيالش يا رفيقش بگويد من در قربانگاه براي تو قرباني کرده ام او راضي است و خوشحال هم مي شود، اين نحو قرباني کافيست يا نه؟

ج [۱۰] - کافي نيست مگر او را وکیل کرده باشد. [۱۱]

[۱۰۸۹] س - روز عيد، بعض اشخاص به قربانگاه مي روند و بدون اينکه در قرباني نيابت داشته باشند، خودشان براي رفقايشان قرباني مي کنند، آیا اين قرباني کافي است يا نه؟ و اگر کافي نيست، پول قرباني به عهده چه کسي است؟

ج - کفايت نمي کند [۱۲] و پول از مال کسي خارج مي شود که خرج کرده است مگر آنکه غروري در بين باشد. [۱۳]

[۱۰۹۰] س - در قربانگاه، حجاج و صاحب گوسفند يک قرار ي با هم مي گذارند که هرچند رأس گوسفندي که مي خواهند، هريکي به فلان مبلغ و نام مي برد، حاجي هم قبول مي کند و يکيکي را به نيت افرادي که وکالت دارد مي کشد، بعد مي رود با صاحب گوسفند حساب مي کند، آیا در قرباني اشکالي نيست؟

ج - اشکال ندارد.

[۱۰۹۱] س - در قربانگاه ده نفر حاجي با صاحب گوسفند قرار مي گذارند که ده گوسفند را جدا مي کنيم و قرباني مي کنيم از قرار يکي دويست ريال سعودي مثلاً، در اين بين چند نفر ديگر از رفقای آنان مي آیند و بدون قرار جديد با صاحب گوسفند، به تعدادشان گوسفند قرباني مي کنند و بنا دارند که بعد از قرباني طبق قرارداد ساير افراد، به صاحب گوسفند پول بدهند، آیا قرباني هاي آنان درست است يا خير؟

ج - اگر يقين به رضاييت صاحب گوسفند دارند، مانع ندارد. [۱۴]

[۱۰۹۲] س - غير مؤمن مشغول سر بریدن قرباني بود، شخصي که براي او قرباني مي شد دست گذاشت روي دست ذابح و فشار مي داد در بردن و آوردن چاقو، به نحوي که بریدن سر گوسفند به هر دو اسناد داده مي شد، آیا اين قرباني صحيح است؟

ج - اگر خودش ذبح نکرده، صحيح نيست. [۱۵]

[۱۰۹۳] س - در روز عيد قربان معمولاً در هر کارواني چند نفر براي قرباني از طرف ديگران نايب مي شوند و مي آیند قربانگاه، اگر کسي شککند که براي فلان شخص هم قرباني کردم يا نه، وظيفه نايب چيست؟

ج - بايد قرباني کند.

[۱۰۹۴] س - آیا ذبح با کاردهای استیل که معلوم نیست آهن است یا نه چگونه است؟

ج - صحیح نیست. [۱۶]

[۱۰۹۵] س - اگر انسان مریض نتواند در حج تمتع قربانی کند و به دیگری نیابت دهد و نایب و وکیل فراموش کند و در مدینه یا در ایران یادش بیاید که قربانی نکرده است، وظیفه اش چیست؟

ج - بر حج او اشکالی نیست، ولی قربانی بر ذمه اش باقی است که باید در سال آینده در منی انجام دهد و اگر در ماه ذیحجه فهمید باید در صورت امکان در همان ماه قربانی کند. [۱۷]

[۱۰۹۶] س - شخصی برای خود و نیابت افرادی به قربانگاه رفت و ده رأس گوسفند خرید و قربانی کرد، بعد از رسیدن به منزل، یقین پیدا کرد پول ۹ رأس گوسفند را داده است، وظیفه اش نسبت به پول یک رأس که نداده چیست؟ ضمناً با مراجعه به قربانگاه صاحب گوسفند را پیدا نکرد، آیا جایز است که در آن پول تصرف کند و بعد از مراجعت به ایران پول ایرانی به حاکم شرع بدهد و یا صدقه بدهد یا نه؟ و در صورتی که تصرف در آن جایز باشد اکنون که به ایران برگشته، آیا باید ریال سعودی یا قیمت آن به ارز دولتی یا ارز آزاد بدهد؟

ج - با یأس از شناسایی صاحبش، از طرف او به فقیر [۱۸] صدقه دهد و باید یا ریال بدهد و یا قیمت بالا را بدهد. [۱۹]

[۱۰۹۷] س - شخصی قربانی نمی کند به اعتقاد اینکه گوشت گوسفند تلف می شود و از آنان استفاده ای نمی شود و با همین کیفیت تقصیر کرده، اعمال حج را انجام می دهد، وظیفه او چیست؟

ج - اگر جاهل بوده و فکر می کرده که عملش صحیح است، از احرام خارج شده ولی قربانی بر ذمه او است. [۲۰]

[۱۰۹۸] س - آیا مُحرم می تواند قبل از ذبح گوسفند خود، برای دیگری ذبح نماید؟

ج - مانع ندارد. [۲۱]

[۱۰۹۹] س - اگر کسی مؤمن بودن ذابح را قبل از ذبح احراز کرد و بعداً معلوم شد خلاف بوده است، آیا آن قربانی کفایت می کند؟

ج - کفایت نمی کند. [۲۲]

[۱۱۰۰] س - اگر قربانی از وجه غیر مُحَمَّس باشد چه صورت دارد؟

ج - کفایت نمی کند. [۲۳]

[۱۱۰۱] س - در صورت عدم وجود گوسفند سالم، آیا می توان گوسفند مرضوض الخصیتین (گوسفندی که تخم های آن را کوبیده اند) را ذبح نمود؟

ج - اگر غیر خصی و مرضوض یافت نشود، ذبح خصی و مرضوض کافی است. [۲۴]

[۱۱۰۲] س - شخصی به اعتماد نایب خود در رمی، ذبح کرده و حلق نموده است، بعد معلوم شده که نایب از جانب او رمی ننموده است، آیا ذبح و حلق او صحیح است؟

ج - کفایت می کند. [۲۵]

[۱۱۰۳] س - شخصی در قربانی کسی را نایب خود کرد و پس از آن به دیگری نیابت داد، ولی شخص اول ذبح نمود، آیا صحیح است؟

ج [۲۶] - اگر اولی را از وکالت عزل نکرده کافی است و مجرد نیابت دادن به دومی، عزل اولی از نیابت نیست.

[۱۱۰۴] س - شخصی با جهل به اشتراط مؤمن بودن ذابح، قربانی خود را به دیگری واگذار کرده که ذبح نماید، بعد از ذبح متوجه مسأله شده است، وظیفه او چیست؟

ج - اگر مؤمن بودن ذابح معلوم نیست، باید دو مرتبه قربانی کند. [۲۷]

[۱۱۰۵] س کسی را وکیل در قربانی نموده، آیا وکیل می تواند به دیگری وکالت دهد؟

ج - اگر وکالت داده که وکیل خودش قربانی کند، نمی تواند به دیگری بدهد.

[۱۱۰۶] س - اگر ذبح قربانی شخصی توسط غیر مؤمن صورت گرفته باشد [۲۸]، آیا تکرار آن باید در ایام تشریق باشد؟

ج - اگر در بقیه ذیحجه، تا آخر آن هم قربانی شود کافی است، اگرچه تأخیر آن از ایام تشریق جایز نیست. [۲۹]

[۱۱۰۷] س - محرمی که لباس احرامش بر اثر ذبح نجس شده، می تواند به مقداری که برای دیگران ذبح می کند، در لباس احرام نجس باشد؟

ج - در صورت امکان باید لباس خود را تطهیر کند [۳۰] و اگر نکرد ضرری به احرام یا ذبح ندارد. [۳۱]

[۱۱۰۸] س - در مناسک نوشته شده: واجب است احتیاطاً، که قربانی را از روز عید تأخیر نیندازند [۳۲]، حال اگر کسی بدون عذر تأخیر انداخت، به غیر از حرمت تکلیفی، عواقب دیگری همدارد؟

ج - قربانی او صحیح است، ولی باید ترتیب بین قربانی و حلق و اعمال مکه مراعات شود. [۳۳]

[۱۱۰۹] س - بعد از فري اوداج اربعه، اگر گردن قربانی را در حالی که هنوز زنده است قطع نمود، چه صورتی دارد؟

ج - کار حرامی است [۳۴]، لکن ذبیحه حلال است و کفایت از قربانی می کند. [۳۵]

[۱۱۱۰] س - می فرمایید اگر ذبح در منی تا آخر ذیحجه ممکن شود باید ذبح را تأخیر بیندازد، آیا اجازه می دهید که حلق را همان روز عید انجام دهد، یا باید حلق و تقصیر را تا بعد از قربانی تأخیر بیندازد، هرچند ده روز طول بکشد؟

ج - باید مراعات ترتیب شود [۳۶] علی الأحوط. [۳۷]

[۱۱۱۱] س - آیا حکم گوسفندی که تخم های آن را کوبیده اند، با گوسفندی که تخمهایش را تابیده اند یکی است یا نه؟ و در هر صورت، اگر تخم های گوسفندی را تابیده باشند، آیا برای هدی مجزی است یا نه؟ لطفاً نظر خودتان را بیان فرمایید.

ج - بنابر احتیاط واجب باید تابیده هم نشده باشد. [۳۸]

[۱۱۱۲] س - حیوانی را که برای هدی ذبح می کنند، اگر قطع اوداج اربعه بکنند و آن را رها نمایند و حیوان به خودی خود پشت به قبله شود و یا بعد از قطع اوداج اربعه، قبل از جان دادن، حیوان را روی بقیه اجساد حیوانات ذبح شده پرت نمایند و حیوان در اثر این کار، از قبله منحرف شود و در آن حال جان دهد، حکمش چیست؟

ج - رو به قبله بودن در حال قطع اوداج اربعه کافی است.

[۱۱۱۳] س - اگر کسی پس از ذبح قربانی و انجام باقی مناسک و یا قبل از آن متوجه شد که سن هدی کمتر از حد نصاب است وظیفه چیست؟

ج - اعاده لازم است. [۳۹]

[۱۱۱۴] س - اگر روحانی کاروان می داند که احرامی او در روز عید در مسلخ به خون آلوده می شود و به جهت اینکه روحانی است و باید بر اعمال حجاج نظارت داشته باشد مدت چند ساعت لباس احرامی او خونآلود است، آیا با علم به نجس شدن و طولانی بودن آن تکلیف او چیست؟

ج - اگر معذور از تبدیل یا تطهیر است اشکال ندارد. [۴۰]

[۱۱۱۵] س - روحانی کاروانی نایب است و می داند که برای نظارت بر اعمال حج حجاج در قربانگاه لباس او به خون آلوده می شود و به جهت مسؤولیتی که دارد در قربانگاه معطل می گردد، آیا با علم به این جهت، نیابتش در حج اشکالی دارد؟

ج - نیابت اشکال ندارد.

[۱۱۱۶] س - بعضی از محله های جدید مکه، در منی ساخته شده است، آیا در آنجا می شود قربانی نمود یا خیر؟

ج - اگر در منی است مانع ندارد، ولی بدون احراز اینکه در منی است، صحیح نیست. [۴۱]

[۱۱۱۷] س - انسان شک می کند که در سال یا سال های گذشته ذابح قربانیاش مؤمن بوده یا نه، الآن وظیفه اش

چیست؟

ج - اگر در حال عمل، مسأله را می دانسته و ملتفت بوده و شک بعد از عمل است، اعتنا نکند و در غیر این صورت باید قربانی را اعاده نماید.[۴۲]

[۱۱۱۸] س - بعضی از مدیران کاروان ها یا اشخاص خیر دیگر، که برای قربانی از اشخاص پول می گیرند و احیاناً خودشان سر بریدن را یاد ندارند لذا قربانی ها را غیر مؤمن ذبح می کند، اولاً آیا از منوب عنه مجزی است یا نه و ثانیاً آیا نایب ضامن است یا خیر؟

ج - قربانی مزبور کفایت نمی کند[۴۳] و کسی که پول را از منوب عنه گرفته ضامن است.[۴۴]

[۱]. آیه الله تبریزی، آیه الله خویی: اگر صاحبان پول اجازه داده باشند مانعی ندارد ولی رضایت قلبی کافی نیست.

آیه الله صافی، آیه الله گلپایگانی: اگر صاحبان پول راضی باشند و ذابح وکالت در افراز داشته باشد اشکال ندارد. (آداب و احکام حج، مسأله ۸۴۱).

آیه الله فاضل: لیکن بهتر است که وکالت بگیرد در مقابل وجه مورد توافق، یک گوسفند به نیابت از او قربانی کند و مجاز باشد که برای ذبح نایب هم بگیرد.

[۲]. آیه الله اردبیلی: اگر ذابح مسلمان باشد، کفایت می کند.

آیه الله سبحانی، آیه الله مکارم: کافی است ذبح کننده مسلمان باشد.

[۳]. مراجعه شود به مسأله ۱۰۴۲.

آیه الله خامنه ای: به حاشیه مسأله ۱۰۴۲ مراجعه شود.

[۴]. آیه الله اردبیلی: قربانی هم بر عهده او نیست و اعمالش صحیح است.

[۵]. در مسأله قبل گذشت.

آیه الله خامنه ای: به حاشیه مسأله ۱۰۴۲ مراجعه شود.

[۶]. مراجعه شود به مسأله ۱۰۷۸.

[۷]. آیه الله بهجت، آیه الله سبحانی: بنابر شرطیت و گذشت عدم شرطیت ایمان ذابح.

آیه الله خامنه ای: به حاشیه مسأله ۱۰۴۲ مراجعه شود.

[۸]. مراجعه شود به مسأله ۱۰۴۵

آیه الله اردبیلی: مؤمن بودن ذابح لازم نیست و مسلمان بودن کافی است و در تحصیل شرایط اطمینان کفایت می کند و در مورد عیوبی که احتمال می دهد از بدو تولد وجود داشته، بنابر احتیاط فحص نماید.

آیه الله تبریزی، آیه الله خویی: اگر بایع اهل خبره بود و از سن هدی خبر داد می توان به قول او اعتماد کرد. (المسائل الشرعیه، ج ۱، ص ۳۷۶ و صراط النجاة).

آیه الله سبحانی: در صورتی که شخص ثقه خبر بدهد یا قول فروشنده اطمینان آور باشد کافی است.

آیه الله مکارم: در صفات پنهانی حیوان می توان به قول فروشنده ظاهر صلاح قناعت کرد و مؤمن بودن ذابح شرط نیست کافی است که مسلمان باشد.

[۹]. آیه الله اردبیلی: اگر بداند آن شخص مال او را دزدیده، مانع ندارد.

آیات عظام تبریزی، خویی، زنجانی: اگر می داند آن شخص دزد است مانع ندارد.

آیه الله سبحانی، آیه الله سیستانی: و همچنین اگر شرایط تقاص حاصل باشد و به هر حال اگر قربانی را به نحو کلی فیالذمه بخرد و با آن پول، قیمت آن را ادا کند مجزی است.

[۱۰]. آیه الله زنجانی: کافی نیست مگر مأذون در ذبح باشد.

[۱۱]. آیه الله بهجت: چنانچه احراز رضایت کرد و شاهد حال هم دال بر رضایت بود؛ به طوریکه اگر او بفهمد راضی است کفایت می کند.

آیه الله خامنه ای: قربانی کردن باید به وسیله خود شخص یا با وکالت از سوی او انجام شود، اما اگر شخص دیگری بدون وکالت گرفتن از او برایش ذبح انجام دهد، صحت آن محل اشکال است و بنابر احتیاط، نمی توان به آن اکتفا کرد. (مناسک حج، م ۳۵۵)

[۱۲]. آیه الله خامنه ای: به حاشیه سؤال قبل مراجعه شود.

[۱۳]. آیه الله بهجت: در مسأله قبل بیان شد که در چه صورتی کفایت می کند.

آیه الله مکارم: یعنی کسی او را فریب داده باشد.

[۱۴]. آیه الله صافی، آیه الله گلپایگانی: و الا رضایت بعدی کافی نیست (آداب و احکام حج، مسأله ۸۳۹).

[۱۵]. مراجعه شود به مسأله ۱۰۴۲.

آیه الله اردبیلی: بلکه صحیح است.

آیه الله خامنه ای: به حاشیه مسأله ۱۰۴۲ مراجعه شود.

آیات عظام زنجانی، سبحانی، مکارم: گفتیم مسلمان بودن ذابح کافی است.

[۱۶]. آیه الله اردبیلی: سر بردن با هر فلزی که عادتاً از آن چاقو ساخته می شود، صحیح است.

آیه الله بهجت: اگر در تیزی و حدّت مثل آهن باشد تا انتهای ذبح، بعید نیست حکم آهن را داشته باشد به الغای خصوصیت. (مناسک، س ۱۵۹).

آیه الله تبریزی: مانعی ندارد، بلی اگر در محلّ ذبح آهن باشد، احتیاط مستحب آن است که با آن ذبح کند.

آیه الله خامنه ای: ابزاری که ذبح با آن انجام می شود. باید از آهن باشد، و استیل (که فولاد مخلوط با ماده ضد زنگ است) در حکم آهن است، اما اگر در مورد آهنی بودن ابزار ذبح تردید دارد، تا زمانی که آهنی بودن آن محرز نشده، ذبح کردن با آن کفایت نمی کند. (مناسک حج، م ۳۵۶)

آیه الله خویی: ذبح با آن مانعی ندارد. (صراط النجاة، ج ۱، ص ۲۹۲).

آیه الله زنجانی: ذبح با چاقوی استیل، بلکه هر وسیله ای که در برندگی، از چاقوی آهنی، کمتر نباشد صحیح است.

آیه الله سبحانی: ذبح با کاردهای استیل مانعی ندارد (مناسک، م ۵۱۰).

آیه الله سیستانی: خالی از اشکال نیست.

آیه الله صافی: اگر محرز نباشد که استیل آهن است صحیح نیست.

آیه الله فاضل: اشکال ندارد.

آیه الله مکارم، آیه الله نوری: با هر فلز برنده ای صحیح است.

[۱۷]. آیه الله سبحانی: بدین شکل که اگر وکیل یا نایب هنوز در مکه است سعی کند آن را در منی یا کشتارگاه های نزدیک به منا انجام دهد وگرنه باید در سال آینده در منا انجام دهد و اگر پول یا فیش قربانی به هدر رفته است قربانی بر ذمه نایب باقی است و باید انجام دهد.

آیه الله سیستانی: اگر پس از ایام تشریق در ماه ذی حجه متوجه شود به احتیاط واجب جمع کند بین روزه و ذبح.

[۱۸]. آیه الله تبریزی، آیه الله خویی: باید فقیر مؤمن باشد.

آیه الله زنجانی: باید با اذن حاکم شرع به فقیر مؤمن غیر سید صدقه دهد.

آیه الله سبحانی: به احتیاط واجب به اذن حاکم شرع به فقیر مؤمن صدقه بدهد.

آیه الله سیستانی: و به احتیاط واجب باید به اذن حاکم شرع باشد.

[۱۹]. آیه الله مکارم: منظور قیمت ارز آزاد است.

[۲۰]. آیه الله بهجت: قربانی کند و بعد تقصیر نماید و کفاره ازاله شَعْر را بدهد.

آیه الله زنجانی: و باید بعد از قربانی، اعمال مکه را هم اعاده کند مگر آنکه بعد از کوچ کردن از منی، حکم شرعی آن را یاد گرفته باشد.

آیه الله سبحانی: ولی در جاهل مقصر و یا در صورت عمد چنین فردی از احرام خارج نشده و اگر محرم مرد می باشد باید فوراً لباس دوخته را از تن خارج کند و حوله های احرام را بپوشد و محرمات احرام را ترک نماید و بعد از قربانی در منی یا قربانگاه های موجود اعمال مترتبه را انجام دهد و اگر پایان ایام تشریق ذبح نکند تا آخر ذی حجه باید ذبح کند و اعمال را انجام دهد و یک عمره مفرده نیز به جا آورد و حج خود را بنابر احتیاط واجب سال بعد اعاده کند.

آیه الله فاضل: ظاهراً از احرام خارج نشده و لازم است محرمات احرام را رعایت کند و اگر تا پایان ایام تشریق ذبح کند حجّش صحیح است و الا بنابر احتیاط باطل است و باید باعمره مفرده از احرام خارج شود.

آیه الله سیستانی: باید فوراً لباس دوخته را بیرون آورد و محرمات احرام را ترک کند و قبل از پایان ایام تشریق ذبح کند و گرنه حج او باطل است بنابر احتیاط.

آیه الله مکارم: اگر قربانی در منی از بین می رود و به هیچ وجه قابل استفاده نیست، باید پول آنرا کنار گذارد و در شهر خودش قربانی کند (در ماه ذی حجه آن سال و اگر نتوانست در سال بعد در ایام تشریق).

[۲۱]. آیه الله زنجانی: به حاشیه مسأله ۱۰۸۱ مراجعه شود.

آیه الله سبحانی: ولی بهتر است نخست قربانی خود را ذبح کند سپس قربانی افراد دیگر را.

[۲۲]. مراجعه شود به مسأله ۱۰۴۲.

آیه الله اردبیلی: کفایت می کند.

آیه الله بهجت: کفایت می کند چون گذشت که ایمان شرط نیست و اسلام کافی است.

آیه الله خامنه ای: به حاشیه مسأله ۱۰۴۲ مراجعه شود.

آیه الله سبحانی: مباشرت در قربانی و حلق لازم نیست بنابراین اگر خودش نیت کند در هر دو مورد اگر ذابح یا حلاق غیر مؤمن باشد اشکال ندارد ولی اگر آنان را در قربانی و یا حلق نیابت داده باشد کفایت نمی کند.

[۲۳]. مراجعه شود به سؤال ۶۶۷.

آیه الله اردبیلی: کفایت می کند مگر اینکه معامله به نحو شخصی صورت گرفته باشد و قصد او نیز این باشد که خمس را نپردازد.

آیه الله بهجت: اگر معامله به ذمه باشد، ظاهراً کافی است. (مستفاد از س ۹۷ مناسک).

آیه الله تبریزی، آیه الله خویی: چون متعارف خرید به ثمن کلی است، قربانی صحیح است.

آیه الله خامنه ای: اگر معامله به صورت خرید در ذمه باشد کافی است.

آیه الله سبحانی: کفایت می کند و فقط ذمه حج گزار به اندازه خمس مشغول است.

آیه الله مکارم: کفایت می کند.

آیه الله سیستانی، آیه الله نوری: چون متعارف خرید به ثمن کلی است، قربانی صحیح است ولی ذمه اش به اندازه خمس مشغول است.

[۲۴]. مراجعه شود به مسأله ۱۰۲۴ و ۱۰۲۳.

آیه الله اردبیلی: ذبح مرضوض در حال اختیار نیز کافی است. □

آیه الله بهجت: ولی بنا بر احتیاط روزه هم بگیرد.

آیه الله خامنه ای: به حاشیه مسأله ۱۰۲۳ «شرط چهارم» مراجعه شود.

آیه الله زنجانی، آیه الله سیستانی: ذبح خصی در این فرض و ذبح مرضوض مطلقاً کافی است.

آیه الله سبحانی: و همچنین است اگر گمان کرد که رمی نموده و ذبح و حلق را انجام داد بعد معلوم شد که رمی بعد از ذبح و حلق واقع شده است در این صورت ذبح و حلق صحیح است و رمی نیز کافی است.

[۲۵]. آیه الله اردبیلی: ولی باید رمی را خودش یا نایبش انجام دهد.

[۲۶]. آیه الله زنجانی: صحیح است.

[۲۷]. مراجعه شود به مسأله ۱۰۴۲.

آیه الله اردبیلی: اشکال ندارد.

آیه الله زنجانی: به حاشیه مسأله ۱۰۴۱ مراجعه شود.

آیه الله سبحانی، آیه الله مکارم: لازم نیست چون همان اسلام کفایت می کند.

[۲۸]. آیه الله خامنه ای: به حاشیه مسأله ۱۰۴۲ مراجعه شود.

[۲۹]. مراجعه به مسأله ۱۰۴۲ شود.

آیه الله اردبیلی: گذشت که تکرار ذبح لازم نیست.

آیه الله خامنه ای: بنابر احتیاط واجب و در صورت امکان. (مناسک حج، م ۳۵۲)

آیه الله زنجانی: به حاشیه مسأله ۱۰۴۱ مراجعه شود.

آیه الله مکارم: همان گونه که گفته شد، اسلام ذابح کافی است.

[۳۰]. آیه الله اردبیلی: تطهیر لباس واجب نیست، اگرچه مطابق با احتیاط استحبابی است.

آیه الله بهجت: بنابر احوط. (مناسک، شیخ ص ۱۴).

آیه الله سبحانی: و برای اینکه این محذورات پیش نیاید افراد محرم که برای دیگران ذبح می کنند در مذبح سعی کنند اول گوسفند خود را قربانی کنند و با تقصیر یا حلق در منی از احرام خارج بشوند.

آیه الله سیستانی: بنابر احتیاط واجب.

[۳۱]. آیه الله تبریزی، آیه الله خویی: بنابر احتیاط لباس را تطهیر کند.

آیه الله صافی، آیه الله گلپایگانی: احتیاط مستحب تعویض یا تطهیر آن است.

[۳۲]. آیه الله اردبیلی: گذشت که تأخیر قربانی تا روز دوازدهم جایز است.

[۳۳]. آیه الله بهجت: علي الأحوط الأشهر. (مناسک شیخ، ص ۷۸).

آیه الله تبریزی، آیه الله خویی: اگر ذبح را عمد^۱ تأخیر بیندازد تا تنگی وقت روز عید که دیگر نتواند در آن روز ذبح کند، باید حلق یا تقصیر نماید، ولی اعمال مکه را تأخیر بیندازد.

آیه الله خامنه ای: کسی که ذبح قربانی را بنابر هر دلیلی از روز عید به تأخیر انداخته، لازم نیست حلق یا تقصیر را هم به تأخیر اندازد، بلکه بعید نیست انجام حلق یا تقصیر در روز عید واجب باشد، و نباید در این مورد ترک احتیاط کند، اما صحّت انجام طواف حج و دیگر اعمال پنج گانه مکه در چنین حالتی (تأخیر در انجام قربانی) محل اشکال است و باید برای انجام آن اعمال تا ذبح قربانی منتظر بماند. (مناسک حج، م ۳۶۱)

آیه الله زنجانی: به حاشیه مسأله ۱۰۳۲ مراجعه شود.

آیه الله سبحانی: به ذیل مسأله ۱۰۲۸ مراجعه شود و اما اعمال مکه نیز باید بعد از قربانی و حلق یا تقصیر انجام شود.

آیه الله سیستانی: جایز است مقدّم داشتن تقصیر یا حلق بر ذبح ولی احتیاط واجب این است که پس از تهیه قربانی در مکانی که ذبح در آن برای او جایز است باشد. ولی تا ذبح نکند محل نمی شود و تقدیم اعمال مکه بر حلق یا تقصیر برای کسی که باید آنها را بعد از وقوفین انجام دهد جایز نیست و اگر کسی از روی علم و عمد مقدم بدارد باید یک گوسفند قربانی کند.

آیه الله صافی، آیه الله گلپایگانی: باید ترتیب بنابر احتیاط مراعات شود و اگر از روی سهو یا جهل ترتیب مراعات نشد اشکال ندارد ولی احکام مکه باید بعد از قربانی و حلق یا تقصیر انجام شود. (مناسک عربی، ص ۱۴۸).

آیه الله مکارم: تأخیر تا روز سیزدهم جایز است.

[۳۴]. آیه الله سیستانی، آیه الله فاضل: بنابر احتیاط.

[۳۵]. آیه الله بهجت: مانعی ندارد ولی اگر عمد^۱ چنین کند استفاده از گوشت آن مکروه است بلکه خلاف احتیاط است (رساله توضیح المسائل، مسأله ۱۸۲۳).

آیه الله تبریزی، آیه الله خویی: بنابر احتیاط لازم، ذبیحه حلال نیست.

آیه الله زنجانی، آیه الله مکارم: این کار حرام نیست ولی بهتر است این کار را نکند.

آیه الله سبحانی: گرچه این کار اگر عمدي باشد حرام است ولی استفاده از گوشت آن مکروه است.

[۳۶]. آیه الله اردبیلی: اگر تأخیر ذبح تا روز دوازدهم باشد، باید حلق را بعد از ذبح انجام دهد و اگر از روز دوازدهم نیز تأخیر می افتد، می تواند حلق کرده و باقی اعمال را به جا آورد و تا آخر ذیالحجه هر وقت که توانست ذبح کند.

آیه الله بهجت: حلق و تقصیر در روز عید است.

آیه الله نوری: تأخیر حلق از روز عید جایز نیست.

[۳۷]. مراجعه شود به مسأله ۱۱۳۹ و ۱۱۴۰ از مسائل تقصیر و مسأله ۱۰۷۸.

آیه الله خامنه ای: اگر نتواند در روز عید در منی قربانی کند، لیکن قربانی کردن در روز عید در قربانگاهی که در حال حاضر در خارج از منی برای قربانی در نظر گرفته شده، برایش میسر باشد، بنابر احتیاط، واجب است که ابتدا قربانی کند. و سپس حلق یا تقصیر نماید؛ و اگر این کار هم برایش ممکن نباشد، بنابر احتیاط واجب باید در روز عید حلق یا تقصیر انجام دهد که با انجام آن از احرام خارج می شود، اما باید اعمال پنج گانه مکه را تا پس از ذبح قربانی به تأخیر اندازد. (مناسک حج، م ۳۶۴)

آیه الله سبحانی: حلق یا تقصیر باید پس از قربانی باشد و این تأخیر از غروب روز سیزدهم فراتر نرود.

آیه الله مکارم: رعایت ترتیب در اینجا لازم نیست.

[۳۸]. آیه الله اردبیلی: هر دو مجزي است.

آیه الله بهجت، آیه الله گلپایگانی: به مسأله ۱۰۲۳ (شرایط هدي) مراجعه شود.

آیه الله خامنه اي: رجوع شود به حاشیه مسأله ۱۰۲۳، چهارم.

آیه الله خويي، آیه الله زنجاني: مسأله در مورد کوبيده نبودن، و تابيده و مالیده نبودن مبتني بر احتیاط استحبابي است، بلي بايد خصي يعني اخته نباشد. (مناسک عربي، مسأله ۳۸۴).

آیات عظام سبحاني، سيستاني، فاضل: احتیاط مستحب است.

[۳۹]. آیه الله سيستاني: اگر در ايام تشريق باشد بايد اعاده کند و اگر بعد از آن باشد به احتیاط واجب جمع کند بين اعاده ذبح و روزه.

آیه الله مکارم: بنابر احتیاط واجب.

[۴۰]. آیه الله اردبیلی: مطلقاً اشکال ندارد ولي احتیاط مستحب آن است که تا جايي که امکان دارد تطهير کند.

آیه الله سيستاني: اگر ممکن است، به احتیاط واجب بايد مبادرت به تطهير يا تبديل کند يا ابتدا از احرام خارج شود سپس به اين کار پردازد.

[۴۱]. آیه الله تبریزی: با فرض شک، مانعي ندارد.

آیه الله خويي: در مورد شک در مني فتوای ایشان به دست نیامد.

آیه الله زنجاني: در شرایط کنونی ذبح در اماکن نزدیک مني مجزي است.

[۴۲]. مراجعه شود به مسأله ۱۰۴۲.

آیه الله اردبیلی: اگر ذابح مسلمان بوده کافی است.

آیه الله خامنه ای: به حاشیه مسأله ۱۰۴۲ مراجعه شود.

آیه الله زنجانی: برای پاسخ این سؤال و سؤال بعد به حاشیه مسأله ۱۰۴۱ مراجعه شود.

[۴۳]. آیه الله خامنه ای: به حاشیه مسأله ۱۰۴۲ مراجعه شود.

[۴۴]. مراجعه شود به مسأله ۱۰۴۲.

آیه الله اردبیلی: اگر وکالت داشته باشند که ذبح را به شخص دیگری واگذار کنند، مسلمان بودن ذابح کافی است.

آیه الله فاضل: به حاشیه مسأله ۱۰۵۰ مراجعه شود.

آیه الله سبحانی: و اگر کسانی که در کاروان ها از حجاج جهت خرید قربانی و ذبح پول گرفته و نیابت با اذن در توکیل گرفته اند چنانچه فقط ذبح را به غیر مؤمن واگذار و خود نیت کند اشکال ندارد ولی هم ذبح و هم نیت را نمی تواند به غیر مؤمن واگذار کند.